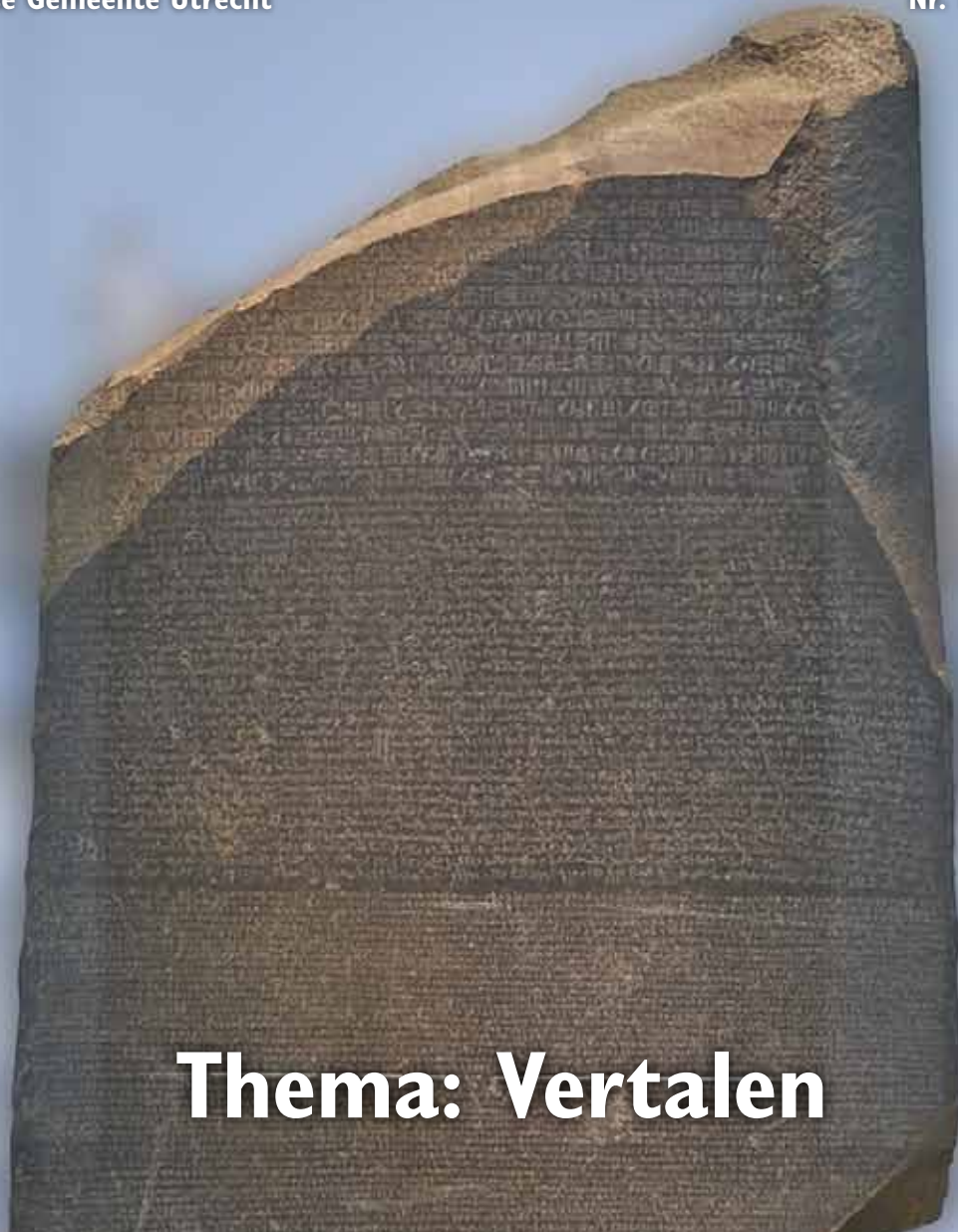

GEERTEBRIEF

Remonstrantse Gemeente Utrecht

Nr. 1 – februari 2022

Thema: Vertalen

6

Ik taal naar taal

4

Vertalen is een kunst

8

Je verhouden tot de wereld

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Leesrooster	3
Vertalen is een kunst	4
Vertalen, nooit klaar	5
Ik taal naar taal	6
Accent verleggen	7
Je verhouden tot de wereld	8
Blijven vertalen	10
Oproep, bloemengroet voor lief en leed. II	
Column	11
Een bewogen geschiedenis	12
Even voorstellen	14, 15
Bijeenkomst, een zinvol leven	15
Van het verteluur	16
Van de penningmeester	16
Kijk op de wijk, februari	17
Samen door de Veertigdagentijd	17
Oriëntatiecursus	19
Bijeenkomst, stervelingen onder elkaar ..	19
Uit de kerkenraad	20
Bericht van Alleke Wieringa	21
Schijfactie Amnesty International	21
In memoriam	22
Mindfulness: Training in aandacht	23
Mini-seminar 'Kortsluiting'	23
Kerkdiensten	24
Autodienst	24
Adressen en colofon	24

Op de cover: Steen van Rosetta

Van de redactie

Vertalen

De onlangs verschenen Bijbelvertaling NBV21 inspireerde ons tot het thema *Vertalen* voor deze Geertebrief.

De bijdragen leidden niet tot een Babylonische spraakverwarring, maar laten wel diverse opvattingen zien. Wellicht dagen ze uit om taal- en cultuurgrenzen te overschrijden.

Op het leesrooster staan teksten uit Psalmen en Jesaja. Op deze teksten zijn de Latijnse benamingen van de zondagen in de veertigdagentijd terug te voeren. Claartje Kruijff merkt op dat de vasten, een van oorsprong katholiek gebruik, ook in protestantse en buiten kerkelijke kringen aan populariteit wint. Het is wellicht de behoefte aan inkeer en eenvoud.

Marthe de Vries laat zien dat je er voor een gesprek over gevoelens of geloof niet komt met google translate. Dat de betekenis van woorden ontstaat tussen tekst en lezer/hoorder en in wisselwerking tussen mensen.

Jan van Aller heeft twee bekende Bijbelteksten in vier vertalingen naast elkaar gezet. Omdat onze taal voortdurend in beweging blijft zal het vertalen van de Bijbel nooit klaar zijn.

In drie gesprekken komen 'taal' en 'vertalen' in allerlei verschillende facetten voor het voetlicht.

Henk Heikens vertelt hoe hij geïnteresseerd raakte in het Bijbels Hebreeuws, waarvoor meer belangstelling bestaat dan gedacht. Hugo Quené doet wetenschappelijk onderzoek naar de mechanismen achter accentveranderingen in taal. Hij ziet het vertalen van de Bijbel als het overbruggen van een cultuurafstand. Rachele van Andel ziet vertalen ook als een zoeken naar onze plek in de wereld. Het vertalen van de oude boodschap naar de nieuwe tijd doet in zekere zin je eigen traditie tekort.

In de rubriek *Geef de pen* door schrijft Saskia Heikens over taal- en cultuurschillen die zij zelf heeft ervaren. De nieuwe biografie van Erasmus boeit haar omdat deze een licht werpt op het belang van her- en vertalen.

Gerard van den Berg vervolgt de serie *Bewogen geschiedenis* met een verhaal over de bijzonder verbinding tussen paus Adrianus en de Geertekerk en hoe de Geertekerk leed onder de beeldenstorm.

Nu het samengaan van de Remonstrantse Gemeente Schoonhoven met de RGU zijn beslag heeft gekregen stellen drie van de vijf bevestigde ambtsdragers zichzelf nader voor: Atie Korpershoek, Hans van der Waal en Beppie van der Waal. Hans is toegetreten tot de kerkenraad en gaat tevens deelnemen aan de redactie van de Geertebrief.

Wij wensen ons allen een tijd van bezinning en inkeer in de komende veertigdagentijd.

Trudy Schreuder Goedheijt

Veertigdagentijd

Sinds ongeveer 300 na Christus kent de westerse kerk de vastentijd. Deze tijd, ook wel veertigdagen- of lijdenstijd, staat voor een periode van inkeer en bezinning ter voorbereiding op Pasen.

Veertig dagen staat in de Bijbel symbool voor uithouden, inkeer en beproeving. Mozes verbleef veertig dagen op de berg Sinaï voordat hij de Tien Woorden ontving (zonder te eten of te drinken). Het volk Israël zwierf veertig jaar door de woestijn. Elia zwierf veertig dagen in de woestijn. Jezus vastte veertig dagen in de woestijn. Veertig staat ook voor volheid; zo staat veertig jaar voor één generatie van de mens. Interessant om te bedenken dat een zwangerschap om en nabij veertig weken duurt.

Het vasten is van oudsher een katholiek gebruik – na Carnaval als contrasterende opmaat – en begint op Aswoensdag. Dit gebruik wint aan populariteit binnen de protestantse kerken en ook buiten de kerk. In een letterlijk en figuurlijk indrukwekkende wereld lijkt de behoefte aan onthouding, inkeer en eenvoud te groeien.

Voor de diensten hebben we als leidraad de Latijnse benamingen van de zondagen van de veertigdagentijd gekozen. De namen zijn terug te voeren op teksten uit Psalmen en Jesaja. De mens roept de Eeuwige aan en tegelijk keert de vraag steeds terug naar de mens zelf. Wij roepen u aan, antwoord ons. Wij gedenken uw barmhartigheid, gedenk ons. Wij houden ons oog op u, zie naar ons om.

De predikanten zullen een tweede tekst kiezen om naast de psalm te lezen.

Eerste zondag, 6 maart: Invocabit

Invocabit betekent: 'Roept hij mij aan'. Dit komt uit Psalm 91: 15, waar staat: 'Roept hij mij aan, ik zal hem antwoorden.' God zal ons antwoorden, wanneer de mens roept. Psalm 91 is in de abdijen een vast onder-

deel van de completen, het avondgebed. De psalmist bezingt hier de Eeuwige als een kracht van bescherming. Vers 15 bevestigt de mens in zijn verlangen.

Tweede zondag, 13 maart:

Reminiscere

Reminiscere betekent: 'Gedenk'. Het komt uit Psalm 25: 6, waar staat: 'Gedenk uw barmhartigheid'. 'Denk eraan, vergeet niet dat jij barmhartig bent, begaan met ons mensen, vergeet dat niet. Denk maar niet aan mijn jeugdzonden; aan wat ik verkeerd deed.' De mens reikt in zijn zoeken naar goedheid en barmhartigheid uit naar God.

Derde zondag, 20 maart: Oculi

Oculi betekent 'ogen'. In Psalm 25: 15 staat: 'Ik houd mijn oog gericht op de Eeuwige, want hij bevrijdt mijn voeten uit het net, keer je toe naar mij, wees goed voor mij.' De psalmist heeft de Eeuwige steeds voor ogen. In de hoop dat als hij klem zit er ook naar hem zal worden omgezien.

Vierde zondag, 27 maart: Laetare

Laetare betekent: 'Verheugen' en is voor deze zondag ontleend aan Jesaja 66: 10 waar staat: 'Verheug u, verblijdt u, o Jeruzalem.' We zijn halverwege de veertigda-

gentijd en kijken al vooruit naar Pasen. Deze zondag wordt traditioneel ook wel Halfvasten genoemd. Het liturgische paars van de vastentijd wordt dan vervangen door de kleur roze. Het licht van de opstanding schemert zo al een beetje door.

Vijfde zondag, 3 april: Judica

Judica betekent: 'Oordeel, spreek recht'. In Psalm 43: 1 staat: 'Doe mij recht God, strijd mijn strijd.' De psalmist vertrouwt op licht en trouw van de Eeuwige in tegenstelling tot de mensen; zij zijn vol list en bedrog.

Palmzondag, 10 april

Deze zondag is de laatste van de veertigdagentijd en tegelijk het begin van de Goede Week, ook wel de Stille Week genoemd. Op de drempel van het Paasfeest wordt herdacht dat Jezus, gezeten op een jonge ezels, door een jubelende menigte werd onthaald. De mensen bedekten de weg voor hem onder meer met de takken van palmbomen en hun mantels. Het is een feest met een schril contrast. 'Hosanna', roepen mensen langs de weg. Al snel slaat het om in 'kruisigt hem!'

Claartje Kruijff

Vertalen is een kunst

Op reis

In 2013 bracht ik met vijf jongeren uit Wassenaar een bezoek aan de Wassaenarse unitarische partnergemeente in Janosfalva, Transsylvanië, Roemenië. Janosfalva ligt zo'n tachtig kilometer van Sfantû Gheorge, de unitarische partnergemeente van de Geertekerk. Het werd een gedenkwaardige reis. De jongeren logeerden bij mensen in het dorp, die meestal geen woord Engels spraken. Een hele uitdaging. Maar we werden steeds vaardiger om met handen en voeten en vooral met behulp van Google Translate ons verstaanbaar te maken. Deze digitale vertaalmogelijkheid bleek onmisbaar. Gaandeweg werd ook duidelijk dat vertalen een kunst is. Want hoe handig de smartphone ook, soms leverde het toch hindernissen op. Dan vroeg bijvoorbeeld iemand naar 'de schoonmoeder die tanden poetst'. Hilariteit natuurlijk, maar er viel geen chocola van te maken. Het maakte duidelijk dat vertalen meer is dan het ene woord overzetten naar het andere, dat echt vertalen een hele kunst is.

Meer lagen

Woorden staan niet op zichzelf, maar krijgen betekenis in de context van een zin. Vaak zijn er meerdere betekenissen, van heel praktisch en concreet tot overdrachtelijk of symbolisch. In de manier waarop we woorden gebruiken, wordt duidelijk wat we bedoelen.

Verskillende combinaties kunnen ook niet een op een worden vertaald. Een staande uitdrukking kan niet zomaar gebruikt worden, daar moeten we het equivalent in de andere taal voor zoeken. Het regent bij ons geen katten en honden, maar pijpenstelen, als wij 'it's raining cats and dogs' vertalen.

Sommige woorden zijn niet goed te vertalen. Er zit dan een betekenislaag in waarin verschillende dingen samenkomen, zoals bijvoorbeeld bij ons oer-Hollandse woordje 'gezellig'.

Wanneer je in een andere taal je diepste gevoelens wilt delen of

een genuanceerde gedachte overbrengen, dan vraagt dat een goede beheersing van die taal. Een huis-, tuin- en keukengesprek lukt meestal wel, maar een geloofsgesprek vraagt iets heel anders. Dan kom je er niet met Google Translate.

Bijbelteksten

Voor het vertalen van oude teksten geldt dat des te meer, zoals de teksten van de Bijbel. Daar gaat het over een tekst van duizenden jaren geleden, geschreven in een andere tijd en wereld. De oorspronkelijke tekst is meestal niet bewaard gebleven.

Waar leg je de nadruk op? Op het eigene van de oorspronkelijke taal of op de taal waar je naartoe vertaalt, de doeltaal. Leg je bij vertaling van de psalmen bijvoorbeeld de nadruk op het ritme en het beeldrijm van het Hebreeuws? Wat Pieter Oussoren doet in de Naardense Bijbel. Of probeer je er in de eerste plaats goed lopende Nederlandse zinnen van te maken? Daarbij komt de beeldrijkmom dan soms wat in het gedrang, zoals in de Bijbel in Gewone Taal.

Bijbelteksten vragen nog een ander soort vertaling. Niet van de letterlijke tekst, maar van de betekenis van de tekst. Hoe 'vertalen' wij de oude woorden en beelden naar onze tijd? Begrijpen wij de godsbeelden die in de Bijbel worden gebruikt, snappen wij wat er met bepaalde begrippen bedoeld wordt? Het gaat dan om het verstaan van de tekst.

Lang zocht men naar de oorspronkelijke bedoeling van de schrijver van de (Bijbel-)tekst. Als je precies weet waar, wanneer en hoe de tekst is ontstaan, dan zou je de juiste betekenis vinden. Maar de hermeneutiek, de wijsgerige discipline die zich richt op de vooronderstellingen en methoden van interpretatie, laat ons inzien dat dit een te beperkte opvatting is. De betekenis ontstaat in de wisselwerking tussen de tekst en de hoorder/lezer. De betekenis is dus niet alleen wat de oorspronkelijke schrijver er ooit mee bedoelt heeft, maar is veel ruimer. Er gebeurt iets als wij een tekst tot ons nemen: we worden geraakt, ontroerd of we ergeren ons, omdat een tekst een bepaalde betekenis voor ons heeft gekregen.

Kringen

In onze Bijbelkringen is het altijd weer verrassend wat een tekst met mensen doet. Een woord of een beeld roept bij de een een heel andere wereld op dan bij de ander, omdat het gekleurd wordt door verschillende ervaringen. God als vader is een heel ander beeld als je een liefdevolle relatie met je vader hebt gehad dan wanneer het een moeizame was. De context bepaalt niet alleen de betekenis, maar ook onze eigen geschiedenis en ervaringen. Dat levert geweldige gesprekken op, waarbij de betekenis van de tekst zich voor ons allemaal enorm verdiept. Door precies te lezen wat er staat, door vertalingen te vergelijken en door te horen wat de tekst met de ander en onszelf doet.

Marthe de Vries

Vertalen, nooit klaar

Zelden is er een woord in een andere taal dat precies hetzelfde betekent als dat woord in je eigen taal. Zo kan ‘chair’ naast ‘stoel’ ook ‘voorzitter’ betekenen. ‘Love’ is natuurlijk liefde, maar je kunt iemand met ‘my love’ aanspreken in de zin van ‘m’n beste, dierbare’. En ‘love’ in het tennis is de aanduiding voor ‘nul punten’.

In de grondtalen van de Bijbel – Hebreeuws, Aramees en Grieks – doet zich dat uiteraard ook voor. Hetzelfde Hebreeuwse of Griekse woord kan op verschillende plaatsen een verschillende betekenis hebben.

In de loop van de tijd zijn grote verschuivingen in betekenis en nuance in het Nederlands ontstaan. Zo betekende ‘stout’ in het Nederlands ten tijde van de Statenbijbel (1635) ‘dapper’. Later is de betekenis verschoven naar ‘ondeugend’. In de eerste edities van de Statenbijbel werd een

vrouw ‘wif’ genoemd, destijds een neutraal woord zonder de denigrerende bijklank die het nu heeft.

Er zijn ook culturele en literaire verschillen. Als iemand in Nederland zegt je voorstel ‘heel interessant’ te vinden, dan vatten we dat positief op. Als iemand in Engeland je voorstel ‘very interesting’ vindt, hoor je er waarschijnlijk niets meer over. In zijn brieven gebruikt Paulus stijlvormen die wij niet meteen als zodanig herkennen: overdrijvingen, retorische vragen of het citeren van tegenstanders zonder aanhalingstekens.

Zo valt te begrijpen dat de vertaling van de Bijbel in het Nederlands een nooit afgerond project is. Het Nederlands als de ontvangende taal is immers voortdurend in beweging. Kies je ervoor om zo dicht mogelijk bij de grondtaal te blijven? Of is verstaanbaarheid je leidende principe? Daarbij speelt ook een rol dat er sinds de Statenbijbel duizenden nieuwe Hebreeuwse,

Arameese en Griekse (gedeeltes van) bijbelhandschriften zijn ontdekt. Ook dat dient verwerkt te worden in nieuwe vertalingen. In de discussies over welke vertaling de beste is, valt ten slotte op dat emoties ook een rol spelen. Het woord ‘kribbe’ was in de 17e eeuw een neutrale aanduiding voor een voederbak. Door de centrale plaats in het geboorteverhaal van Jezus heeft het in de loop der eeuwen een wolk aan warme associaties gekregen. Zodra je het woord ‘kribbe’ hoort, ruik je de os en de ezel, en hoor je als het ware de engelen al zingen. Dat alles lijkt te verdampen als je – correct! – vertaalt met ‘voederbak’. Alsof jou iets dierbaars wordt afgenomen. Vertalen – ga er maar aan staan...!

Ter illustratie twee bekende bijbelgedeeltes in een aantal toonaangevende Nederlandse vertalingen: Statenbijbel (editie van 1977, SV), Nieuwe Bijbelvertaling (editie 2021, NBV21), Bijbel in Gewone Taal (2014, BGT) en Naardense Bijbel (editie 2014, NaB).

Genesis 1: 1-2

SV:

In den beginne schiep God de hemel en de aarde.

De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op de afgrond; en de Geest Gods zweefde op de wateren.

NBV21:

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

De aarde was woest en doods, duisternis lag over de oervloed, en over het water zweefde Gods geest.

BGT:

In het begin maakte God de hemel en de aarde.

De aarde was leeg en verlaten. Overal was water, en alles was donker. En er waaide een hevige wind over het water.

Lees verder op pag. 20

Ik taal naar taal

Op een grijze januaridag bel ik aan bij Henk Heikens voor een gesprek over zijn affiniteit met ‘vertalen’. *Domus loci* staat op de gevel. Meteen een vertaalkwestie dus. Want ‘huis van de plaats’, wat betekent dat hier? Die naam blijkt gegeven door de vorige bewoner, (Anneke) van der Plaats.

Multireligious

“Op deze plek met uitzicht op de Geertekerk kwam ik in 2019 wonen. Als overbuur ben ik er vriend van geworden. Een goede buur kan immers ook een nabije vriend hebben. Later begreep ik dat ‘vrienden’ tot een gezelschap horen waarvan ook ‘leden’ deel uitmaken. Nu kom ik uit een liberaal gezin, dus een misstap was het beslist niet. Zo had mijn moeder affiniteit met de doopsgezinden. Toen ons gezin in de oorlogsjaren in Amsterdam terecht kwam, ontstonden daar relaties met de Nieuwe Remonstrantse Kerk. Later ging ik naar VCJC- (Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale) kampen.

In m’n eerste studiejaren Nederlands kreeg ik belangstelling voor andere tradities. In contacten met de ‘schuilkerk’ in de Kalverstraat bijvoorbeeld, en toen ik dagen ging meemaken in de Abdij van Egmond. In die katholieke kerk ben ik vervolgens gedoopt. En die heb ik nooit gedag gezegd. Waarom zou ik?

Wel zou het er niet bij blijven. Voor mijn eerste baan kwamen wij als beginnend gezin in Lisse terecht. Toen de kinderen eenmaal de deur uit waren, verhuisden mijn vrouw en ik naar Utrecht. Daar zouden we met grote regelmaat naar de Domkerk gaan, omdat daar een vernieuwende wind waaide. Van die kerk werden we ‘gastleden’. Opnieuw een vertaalslag dus. Maar in onze beleving zorgde ook de kennismaking met de PKN voor winst. Betrokkenheid bij drie kerken vraagt bij kerkbalansen natuurlijk om wat balanceerwerk, maar zoiets kun je oefenen bij goede doelen.”

Vernieuwingen, Hebreeuws

“Bij ‘vertalen’ denken we niet allereerst aan kerkelijke spraakgebruiken, maar aan concrete talen. Dit brengt me bij een ander verhaal. In de tweede fase van m’n studie Nederlands koos ik een wat ongewone

combinatie bijvakken: musicologie en Bijbels Hebreeuws. Eigenlijk had ik het liefst muziek willen studeren, als instrument voor communicatie over taalgrenzen heen. Maar dat vak bood te weinig maatschappelijk perspectief. Het werd dus Nederlands. Niet vanwege de schone letteren, maar vooral om de taal als het primaire middel van menselijke communicatie.

In de jaren zestig ontstonden allerlei kerkelijke vernieuwingen, met vaak ‘oecumenische’ samenwerking. Zo kwam in 1973 het gezamenlijke ‘Liedboek voor de kerken’ tot stand. Met onder andere liederen waarin Bijbelteksten waren hertaald, met meer aandacht voor het ‘Oude’ Testament. Ik bekeek geïnteresseerd hoe teksten en melodieën daarin huwelijken met elkaar aangingen. Vanwege dat ‘Oude’ Testament moest ik wel de taal daarvan leren: Bijbels Hebreeuws. Die zou me steeds meer bezig gaan houden.

In katholieke kerken zorgde het Tweede Vaticaans Concilie voor vernieuwingen. Zoals voor een ‘vertaling’ van de liturgie. Want het Latijn maakte plaats voor de

‘volkstaal’. Het Vaticaans Concilie introduceerde ook parochieraden. Daar ging ik in Lisse aan deelnemen. Toen daar weer eens een ‘misweek’ werd overwogen, maakte onze parochieraad daar een Bijbelweek van, samen met protestantse kerken in de streek. Die week en de samenwerking pakten goed uit. Als vervolg werd in dat ‘interkerkelijke’ verband een Bijbelleerhuis opgezet, in navolging van het joodse leerhuis, ‘Dagmaat’ genaamd. Dat trok veel geïnteresseerden, en het zou meer dan dertig jaar functioneren.

In zo’n leerhuis ligt het Hebreeuws nooit ver weg. De belangstelling bleek ook naar die taal uit te gaan. Zo begon ik er in 1972 een cursus Bijbels Hebreeuws te geven. Het zou de eerste worden van een reeks, ook in andere plaatsen, want ook daar wilden betrokkenen bijvoorbeeld weten wat er in dat scheppingsverhaal of dat Hooglied nu ‘eigenlijk’ stond. Hoe groot de belangstelling was, bleek bij een vervolg waarom me gevraagd werd: de NCRV-radiocursus Hebreeuws in 1984-1985. Daarvoor gaven zich namelijk zo’n vijfduizend geïnteresseerden op! Via deze radiocursus legde ik contacten met anderen in het land die met Hebreeuws doende waren, bijvoorbeeld op scholen les gaven. Uit deze contacten ontstond vervolgens de groep die in 1990 de Vereniging Hebreeuws zou oprichten. Die is nu ruim dertig jaar jong.”

Buitenkant, binnenkant

“Weet je, dit alles is een buitenkantverhaal. Maar eerlijk gezegd is de binnenkant me veel dierbaarder. Waar kwam die belangstelling eigenlijk vandaan? Wat verwachtte men? De oude wereld als wenkend perspectief of een nieuwe? Tegelijk denk ik aan de vele leesgroepen die op de cursussen zouden volgen. Wat gebeurde daar, in onze interactie met de tekst en van ons onder elkaar? En waar ging het mijzelf om, bij de (bege)leiding? Dat kan ik, als iemand die taalt naar taal, misschien later nog eens vertellen.”

Trudy Schreuder Goedheijt

Accent verleggen

Het thema 'Vertalen' brengt me bij taalwetenschapper Hugo Quené. Hoewel we allebei inmiddels wel vertrouwd zijn met de digitale wereld, moeten we toch flink wat hobbels nemen voordat we online in gesprek zijn.

Accenten

Hugo is altijd gefascineerd geweest door taal en letterkunde. Daarin gestimuleerd door een ouderlijk huis vol boeken en kranten. Waar gesproken werd over literatuur en ouders letten op uitspraak en je zorgvuldig uitdrukken. Het was dus niet zo verwonderlijk dat Hugo Nederlands ging studeren.

“Een taalwetenschapper is iemand die het verschijnsel taal in het algemeen bestudeert. Ik ontdekte dat er binnen de studie Nederlands een specialisatie bestond in spraak. Destijds heette dat fonetiek, tegenwoordig is het onderdeel van taalwetenschap. Ik doe nu wetenschappelijk onderzoek en geef onderwijs aan de Universiteit Utrecht.

Mijn onderzoek richt zich onder andere op de manier waarop accenten bij mensen veranderen. In de adolescentie verkeer je in een transitiefase. Om afstand te nemen van je regio, sociale groep of ouderlijk huis kun je een nieuw accent aannemen, of kenmerken van je oude accent afzakken, en daarmee uitdrukken bij welke groep je wilt horen. Accenten kunnen ook stigmatiserend zijn. Het blijkt dat je eerder wordt beoordeeld op je accent, bijvoorbeeld Marokkaans of Limburgs, dan op uiterlijk.”

Mechanismen

“Ik ben vooral geïnteresseerd in de mechanismen waarmee mensen hun accent veranderen. Soms is het een bewuste keuze om aan te passen, heel vaak niet. Het aanpassen van accent gebeurt niet alleen in de adolescentie. Ik heb bijvoorbeeld een collega uit België; wij vinden hem nog heel Vlaams klinken, maar zijn familie vindt dat hij nu erg Hollands spreekt. Een analyse van de kersttoe-

spraken van Queen Elisabeth liet zien dat ook haar spraakgebruik met de tijd veranderde. Haar 'upperclass' accent is mettertijd minder geworden.”

Cultuur

“Vertalen speelt altijd een rol, niet alleen van de ene taal in de andere, ook van de ene cultuur naar de andere. Een Limburgs meisje dat in Utrecht komt studeren spreekt uitstekend Nederlands. Maar het overbrengen van wat bij haar Limburgse achtergrond hoort naar het Randstedelijke studiemilieu is toch een vertaalslag. Binnen een taalgebied bestaan verschillende sociolecten die vragen om een vertaling van de ene sociale omgeving naar de andere.

Het steeds maar weer vertalen van de Bijbel is ook een overbruggen van cultuurafstand. Als je niet wilt vertalen moet je de brontaal leren. Dat is in feite wat men in de Islam doet: de Koran wordt alleen gelezen in de brontaal, die je in de Koranschool leert. Ook de Thora wordt gelezen in de brontaal. Het modern Hebreeuws, Ivriet, is overigens een in de tijd van het Zionisme gereconstrueerde taal. Bijzonder is dat het een gebruikte taal is geworden. Met het Esperanto – ook een geconstrueerde taal – is dat niet gelukt.”

Kerk

Zelf is Hugo niet christelijk of kerkelijk opgevoed. Zijn ouders waren bewust seculier. “Later heb ik dat wel als spiritueel arm ervaren. Maar ik heb hen dat nooit verweeten. Door mijn huwelijk met Karin ben ik in contact gekomen met de remonstranten. Wij zijn ook in de kerk getrouwd door de onlangs overleden ds. Eric Cossee. Ik ben me er snel thuis gaan voelen. Toen wij kinderen kregen wilden we hen een geloofsopvoeding meegeven, en hebben we hen laten dopen. Ik heb ook zes jaar in de Kerken-

raad van de Geertekerk gezeten voor jeugd- en jongerenwerk.

De taal in de kerk vind ik soms wat plechtig en afstandelijk, maar ook prettig door zijn vaste vorm, zoals de zegen en het Onze Vader. De versie in het Maori die wij wel eens bidden in de kerk vind ik prachtig, maar het zijn wel heel veel woorden. Met zo'n vertaling maken we het Maori wat exotisch. Het roept een beeld op alsof het Maori minder uitdrukingskracht heeft, alsof de Maori niet met weinig woorden veel kunnen zeggen. Dat maakt de afstand tussen de Maori en onze cultuur groter dan die misschien in werkelijkheid is.”

Spreekt het huidige taalgebruik in de kerk jonge mensen nog wel aan? “Onze kinderen komen niet mee naar de kerk, maar dat komt denk ik niet door het taalgebruik. Jonge mensen hebben een druk leven, waar een kerkdienst niet zomaar in past. Ze zoeken en vinden wat ze nodig hebben, en dat kan ook op andere tijden en plaatsen zijn. Het is belangrijk om de culturele vertaalslag te maken naar een vorm en beleving die jong en oud aanspreekt.”

Trudy Schreuder Goedheijt

Je verhouden tot de wereld

In hoeverre slagen de gevestigde geloofsgemeenschappen erin de vertaalslag naar de contemporaine cultuur te maken? Sluit hun taal – in de brede zin van woorden en rituelen – nog wel aan bij de cultuur van moderne mensen c.q. jongeren? Volgens **Rachelle van Andel**, remonstrants predikant en werkzaam als innovatiepredikant en studentenpastor in Maastricht en Eindhoven, doe je met een dergelijke benadering zowel je doelgroep als jezelf als geloofstraditie, tekort.

Mindful

“Nog voor mindfulness ‘sexy’ was volgde ik tijdens mijn studie Wijsbegeerte in Antwerpen er een cursus in bij een pater Jezuiet die betrokken was bij het studentenpastoraat. Hier ging het om niets anders dan het oefenen in aandachtige betrokkenheid en gewaarworden wat er in je lijf gebeurt als je aanwezig bent. Heel waardevol in een studentenleven. Precies wat we ook in de kerk oefenen als het goed is: present zijn bij dat wat zich aandient en van daaruit ruimte scheppen voor jezelf en je naaste. De pater had een openheid naar de praktijk die niet direct inherent was aan zijn eigen traditie. Hij had de oefening naar zijn eigen context vertaald en zich eigen gemaakt. Tegelijkertijd bleef hij trouw aan zijn roeping.”

Mens te midden van mensen

“In een geglobaliseerde wereld zijn we constant bezig met vertalen en zoeken naar onze plek in de wereld. Identiteiten zijn vloeibaar, het is niet of/of, maar en/en. We nemen verschillende rollen aan, ik ook: als vriendin, als dochter, als remonstrants predikant (in een remonstrantse gemeente) als remonstrants predikant (èn in een protestantse gemeente), als remonstrants studentenpastor aan twee verschillende onderwijsinstellingen met internationale studenten. Telkens weer word ik uitgedaagd om in een ander taalveld te stappen en te spelen met verschillende perspectieven en mogelijkhe-

den zonder mijn eigenheid te verliezen. Leidend voor mij is vraag die Wende Sniijders in haar prachtige voorstelling *Mens* formuleerde: Hoe ben je mens te midden van allemaal andere mensen?

Dat betekent dat je steeds jezelf moet oefenen in wat zich afspeelt in jezelf (gewaarworden), en dat je je ook moet leren verhouden tot de ander en de wereld. Daar begint vertalen al, want hoe doe je dat in onze complexe wereld waarin we onszelf van onze beste kant moeten laten zien om mee te kunnen doen? Zeker als het gaat om solidariteit tussen verschillende generaties en tussen leefwerelden is dat ingewikkeld. Juist dan

is het van belang dat je je eerst bewust bent van wat er zich in jou afspeelt en hoe jij vorm geeft aan relaties. Ofwel, om de wereld lief te kunnen hebben moet je ook jezelf lief leren hebben. Daarvoor lijkt weinig ruimte terwijl studenten wel veel ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Je moet dan namelijk soms je dagelijkse routines doorbreken en letterlijk even pauze nemen om bij jezelf thuis te komen en je van daaruit weer verbinden met de wereld om je heen.”

Ten volle leven

Hoe ziet jouw werk als studentenpastor eruit?

“Wij bieden (internationale) studenten een veilige plek om te oefenen in gemeenschap. Enerzijds door een plek te creëren waar ze volledig mogen zijn, ook in hun kwetsbaarheid, twijfels, vermoeidheid, niet-weten, angst en verlangen. Anderzijds door hen de ruimte en verantwoordelijkheid te geven om in alle vrijheid activiteiten te organiseren. Ik begeleid hen daarbij en bied ook pastoraat en een op een-begeleiding. Wekelijks hebben we Taizévieringen, diners en projecten in samenwerking met partners in de stad. En misschien wel de belangrijkste activiteit: het Refugee Project Maastricht waar op dit moment meer dan 120 studenten zich inzetten voor mensen met een vluchtachtergrond. Hoe we ten volle kunnen leven in relatie met anderen staat centraal. Dat betekent voor mij de verbinding tussen contemplatie en actie. En vanuit reflectie op jouw plek een bijdrage leveren aan een samenleving waarin ieder tot recht komt. Om de vaak vaststaande routines waarop mensen zich tot elkaar en de werkelijkheid verhouden te doordringen, uit te dagen en te doorbreken. We doen dat op een lichtvoetige manier, het hoeft geen zwaar gesprek te zijn over wie je bent en wat de zin van je leven is. In de benadering van de theologie van de kwetsbaarheid is het wel van belang om de ander trouw te blijven, ook als het zwaar of donker is.”

Flipping the script

Hoe zie je je taak als studentenpastor, en in bredere zin, als grensganger tussen de moderne leefwereld en de taal van de christelijke traditie?

“Ik heb moeite met de gedachte, dat je de ‘christelijke boodschap’ zou moeten vertalen naar de wereld van nu. Daarmee doe je beide werelden tekort. Je onderschat dan het vermogen van bijvoorbeeld jongeren om zich te verhouden tot die krachtige begrippen die de traditie aandraagt, zoals genade, troost en vergeving. Die hebben in zichzelf al zoveel zeggingskracht en bieden een betekenisveld dat niet eigen is aan de leefwereld van de student. De betekenis hoeft

niet de oorspronkelijke te zijn maar wordt opnieuw ingevuld vanuit de achtergrond van de student zelf. Zo kreeg ik laatst het verzoek van een Chinese student om te mogen biechten. Dat hoef ik niet te vertalen en te zeggen dat ik eigenlijk niet kan bieden wat hij vraagt. Ik schep ruimte waarin hij op zijn manier invulling daaraan geeft. Wel moet je je oprecht voor ieder mens interesseren, je openstellen voor haar of zijn wereld, gedachten, overtuigingen en vragen. Niet als iemand die jouw gemeenschap moet komen

vluchtelingen, maar met elkaar samen vanuit gelijkwaardigheid en wederzijds respect.”

Kerken als oefenplaatsen

“Als je de oude boodschap zou moeten vertalen naar de nieuwe tijd, doe je ook je eigen traditie tekort. De christelijke traditie biedt zulke mooie oefenplaatsen om ons individualisme te ontstijgen, om de voeling met de samenleving te onderhouden en concreet gestalte te geven. Denk aan de belangrijke taak van de diaconie: we zijn

Faces of the past/face the future: studentenproject Maastricht in samenwerking met Museum aan het Vrijthof

redden (‘Hoera, er was vandaag een jongere in de kerk!’). Wel als iemand die jou, ons, iets wezenlijks te vertellen heeft. Zo leer ik zelf ontzettend veel van studenten, hun verhalen over bijvoorbeeld genderidentiteit, diversiteit en inclusie. Een gebied waar we als kerken echt vaak in achterlopen.

Mijn motto is: ‘Flipping the script’. Ik wens de wereld omgekeerd. Meer ruimte voor de zachte krachten, zoals verwoord in de ‘Bergrede’. Dat vreugde, bescheidenheid, vertrouwen en aandachtige betrokkenheid meer richtinggevend zijn in hoe we leven en beseffen dat dit altijd in relatie tot de ander is. Zo werken onze studenten niet vóór

ook geroepen om te dienen. Daarom ben ik voorzitter geworden van het bestuur van ‘Geloof en Samenleving’ (de diaconale tak van de remonstranten, jva). Je bent niet alleen voor jezelf op deze wereld. Maar dat kan alleen als je ook bewust bent van de maatschappelijke structuren en machtsverhoudingen.

Ik ben ervan overtuigd dat we door te luisteren en trouw te zijn aan mensen, ook als het zwaar is, veel te geven hebben, zolang we maar bereid zijn om zelf ook te ontvangen van de ander.”

Jan van Aller

Blijven vertalen

Ik kreeg de pen van Joop Uppelschoten.

‘Vertalen’ boeit mij al sinds het begin van mijn leven, dat mij meerdere talen in de schoot wierp. Om met dat woord ‘schoot’ te beginnen: die heette in ons gezin ‘lap’, want ik woonde als peuter in Sidney. Een zoen was een ‘kiss’. Ook nadat we naar Nederland terugkeerden bleven we Engelse uitdrukkingen mengen door ons Nederlands.

Later, toen ik als twintiger in Aken woonde ervoer ik dat het Duits, dat als Germaanse taal zo dicht tegen het Nederlands aan ligt, soms woorden en uitdrukkingen biedt die subtieler leken of iets leken te benoemen waarvoor we in het Nederlands geen woord kennen. Neem het woord ‘Fernweh’ – de tegenhanger van ‘Heimweh’ – dat het verlangen naar elders, naar ‘weg zijn’ betekent. Elke taal, elk dialect heeft, merkte ik, woorden die de spijker op de kop slaan.

Hoe meer een taal verwijderd is van de Europese talen des te groter de verschillen. Dit ervoer ik later toen ik mij het Turks eigen maakte. In de eerste fase bij het leren van een taal gaat het om het per woord vertalen vanuit je moedertaal, in de tweede fase word je binnengeleid in een andere cultuur waar taal anders gebruikt wordt. Zo zal in het Turks een vriend, kennis of zelfs buurvrouw die je lang niet zag met vuur ‘seni özledim!’ uitroepen als je elkaar weer ontmoet. Dat vertaal je met ‘ik heb je gemist!’ Dat zeggen wij niet in Nederland in deze situatie. Wij zijn wat koeler en drukken niet met zoveel enthousiasme uit dat we op je gesteld zijn en blij je weer te zien. Wij zeggen ‘alles goed?’.

En dan de mooie groet ‘kolay gelsin’ als je aan mensen voorbijloopt die aan het werk zijn. Vertaald betekent het zoveel als ‘dat het werk je makkelijk moge vallen’ en komt vriendelijk over. Als Nederlander loop je zwiingend voorbij of knik je kort ‘hoi’. Eenmaal aan het ‘kolay gelsin’ gewend voelt het als een tekort op zulke momenten alleen maar ‘mooi weertje!’ te zeggen.

Nodig je in Nederland iemand uit voor een glas wijn, in Istanboel kun je iemand uitnodigen voor de ‘mehtap’ wat neerkomt op samen genie-

Ik geef de pen door

ten van de maneschijn op de Bosporus. Uit ervaring kan ik vertellen dat dat een bijzondere en contemplatieve ervaring is.

Met verbazing zie ik soms hoe onbeholpen en summier de ondertitelingen in Turkse Netflixseries zijn. Zijn deze films wel te bevatten als je onbekend bent met de taal en culturele context of komen ze vooral nogal aanstellerig over?

Voor mij is een woord of begrip dat ik van een andere taal opvang en begrijp vaak een cadeautje. Ooit werd ik getroffen door deze uitspraak van de filosoof Wittgenstein: “de grenzen van mijn taal zijn de grenzen van mijn wereld”. Zo is het maar net.

Geboeid las ik dan ook de nieuwe biografie van Erasmus die begin 16e eeuw zijn Bijbelvertalingen in druk liet verschijnen. Het hertalen van eeuwenoude religieuze documenten werd zijn levenswerk. Hij pelde de oude teksten af als de schillen van een ui: het Latijn van de Vulgaat-Bijbel met talrijke kopieerfouten, het daaronder liggende klassieke Latijn dat afgeleid was van het klassieke Grieks en pas begrijpelijk wordt door het naast het klassieke Hebreeuws te leggen om tenslotte stil te staan bij het Aramees, de taal die Jezus sprak. Een taal zonder schrift waardoor er geen directe schriftelijke notatie is geweest van de woorden van Jezus. Erasmus opent alle deuren van de overlevering om bij de kern te komen van wat er in de Bijbel staat en hoe we deze in onze tijd en onze taal kunnen begrijpen.

De taal van de kerk was in de 16e eeuw behoorlijk onbegrijpelijk geworden door het eeuwenlang star handhaven van teksten waarvan verondersteld werd dat deze ooit direct van God ontvangen waren. De taal van de toenmalige Vulgaat-Bijbel kon alleen nog gelezen en gereciteerd worden want nagenoeg niemand begreep het meer. En wat een essentiële vertaalfouten speurde Erasmus op!

Door de oude teksten zo grondig te analyseren en te repareren opende hij de deuren naar een nieuwe tijd en leerde ons dat we altijd moeten blijven vertalen om elkaar te blijven verstaan. Taal staat immers niet stil maar evolueert permanent. Of we dat nu willen of niet. We moeten elkaar blijven vragen: wat bedoel je precies met dat woord? Zo kunnen we er voor zorgen dat onze wereld niet krimpt maar met ons meegroeit.

Ik geef de pen door aan Bram Bos.

Saskia Heikens

Ook aan het goede kan een eind komen

Column

De afgelopen anderhalf jaar heb ik de Geertekerk beter leren kennen. De Jonge Geertekerkers, een volle kerk bij de intrededienst van Claartje en Lense, individuele persoonlijke gesprekken en kennismakingen. Vaak viel mij op dat de Geertekerk een levende gemeenschap met aantrekkingskracht is. Genoeg kansen voor vernieuwing en innovatie, zou je zeggen.

In tijden van lockdown bleek de organisatie adequaat te anticiperen. Radio Geertekerk werd in no-time opgetuigd en was volgens mij het meest creatieve dat in kerkenland ontsproot uit de pandemische droogte. Online kerkdiensten volgden en waar mogelijk werden activiteiten weer opgepakt.

Zelf schuifelde ik wat heen en weer tussen kerk en online, tussen persoonlijk contact en de stad. Lagen er kansen onbenut? In een grote kring zaten we met Jonge Geertekerkers en de drie nieuwe predikanten bij elkaar. Allemaal betrokken mensen die zich thuis voelen in de kerk. Ook over twintigers en mogelijkheden hen iets te bieden wordt nagedacht.

Liggen er kansen voor vernieuwing? Natuurlijk, altijd, zou ik zeggen! Kunnen Marthe, Claartje en Lense dat samen met de gemeente. In vol vertrouwen: ja! Daarom is dit mijn laatste column in de Geertebrief. Vanaf 1 maart begin ik als gemeentepredikant in de Parkstraatgemeente te Arnhem. Dan eindigt voor mij het vernieuwende werk dat ik een tijdje met veel plezier mocht doen, zowel in Utrecht als in Ede.

Rest mij hier u en jou een zonnige toekomst toe te wensen. Met elkaar en met het vertrouwen dat in ons een rivier stroomt die ons samenbindt. Dat we bij een weerzien elkaar wellicht weer een hand mogen geven of elkaar omarmen. In de verwachting dat de wereld lichter wordt nu de dagen langer worden. In de hoop dat ook aan corona een eind komt.

*Overdonderd door de feiten
En bevangen door het geluid
Van een wereld zonder vaart
Liep ik zwijgend door de straten
Keek ik terug op mooie dagen
Ik had die tijd willen bewaren.*

Vaarwel en tot ziens met dit lied als adagium voor 2022:

(Het lied opent in Spotify)

Jaap Marinus

Oproep

Bloemengroet voor lief en leed

In de zondagsdienst staan altijd bloemen in het koor, beurtelings verzorgd door vrijwilligers. Daar stellen wij meestal drie boeketten uit samen voor een bloemengroet vanuit de dienst. Als u iemand kent die een bloemetje uit de kerkdienst verdient ter bemoediging of om een feestelijke reden, dan kunt u dit doorgeven aan de kerkenraad: rgu@geertekerk.nl

We hebben een rooster van mensen die graag af en toe de bloemen willen verzorgen. Dat rooster vraagt nu om wat aanvulling, zodat iedereen een of twee keer per jaar aan de beurt is. Als je hieraan mee wil doen, kun je je aanmelden bij Aalke Blindenbach (blindenbach@xs4all.nl).

Een bewogen geschiedenis

Aflevering 6: De roerige zestiende eeuw

‘To get not lost in the future, you have to know your past.’ Deze woorden van zangeres Nynke Laverman blijven in mijn hoofd gonzen, sinds ik twee maanden geleden haar voorstelling 'Plant' bezocht. Bij het schrijven van deze serie ervaar ik telkens weer hoe het verleden zaadjes heeft geplant, waar we nu op voort kunnen bouwen. Steeds word ik verrast door alles wat spontaan op mijn pad komt. We vertalen de geschiedenis naar het nu. Het jaar 2022 is het ideale moment voor een nieuwe tijdreis. In dit jubeljaar viert Utrecht 900 jaar stadsrechten en is het 500 jaar geleden dat Adrianus van Utrecht tot paus werd verkozen. Een paus die een duidelijke connectie heeft met de Geertekerk. We nemen een kijkje in de roerige zestiende eeuw.

Van timmermanszoon tot paus

Begin dit jaar luisterde ik naar een podcast van de historische vereniging ‘Oud Utrecht’. Te gast is schrijver Twan Geurts, die in 2017 een biografie schreef over de Utrechtse Paus. Het verhaal van een Utrechtse timmermanszoon die paus wordt. Ik veer op, als Geurts refereert aan de Geertekerk: ‘Zijn vader was sloopstimmerman, maar hij had ook opdrachten voor de Geertekerk en andere opdrachtgevers in de stad.’ Helaas gaat Geurts in de podcast niet verder in op deze verbinding met de Geertekerk. Maar in andere publicaties over paus Adrianus duikt geregeld de Geertekerk op. Zo is het zeer waarschijnlijk dat hij er is gedoopt en er ook de Latijnse school heeft gevolgd. Ik moet denken aan het standbeeld van paus Adrianus VI op de Pausdam, dat ik regelmatig passeer tijdens een wandeling door de stad. De paus draagt een sobere mantel en heeft in zijn linkerhand een eenvoudige stok. Op de achtergrond

rijst het torentje van de oude remonstrantse kerk aan de Kromme Nieuwegracht. De verbinding is compleet.

Eind januari 1522 wordt Adrianus van Utrecht tot paus verkozen. Dat wordt in Utrecht gevierd met een processie en feesten op verschillende bruggen met muziek, feestvuren en gratis bier. Het wapen van Adrianus wordt aangebracht in de Buurkerk en op de vier stadspoorten. Daarna wordt het vrij snel stil rondom Adrianus, al is het maar omdat hij anderhalf jaar later overlijdt, op 64-jarige leeftijd. Utrecht maakt in die periode een omslag van een katholieke naar een protestantse stad. Een kleine zestig jaar later resteren – na de Beeldenstorm van 1566 – voor de katholieken slechts enkele schuilkerken. Ook de Geertekerk komt dan in protestantse handen.

Beeldenstorm

Op 24 augustus 1566 bereikt een boze menigte de Geertekerk. Ze komen van een hagenpreek buiten de Tolsteegpoort en vernielen op de weg terug naar de stad de altaarstukken en beelden van de Geertekerk. De schade lijkt in eerste instantie mee te vallen, maar twee dagen later was het weer raak. Ook de Buurkerk – met daarop het wapen van Adrianus –, de Jacobikerk en de Nicolaaskerk worden niet ontzien.

Twee eeuwen later (rond 1881) doet onderwijzer Hendrik van Lummel (lange tijd hoofdonderwijzer aan de hervormde diaconieschool aan de Springweg) uitgebreid verslag van de Beeldenstorm in Utrecht in het jeugdboek ‘De Bijlhouwer van Utrecht’. Het is fascinerend om door Van Lummel – ook pionier op het gebied van Nederlandse schoolplaten – mee teruggenomen te worden naar de gebeurtenissen in de zestiende eeuw. Eén van de hoofdstukken heeft de titel de ‘St. Geertruidskerk en Parochie’. Een stukje daaruit:

“t Was St. Bartholomeusdag, zaterdag 24 augustus in 1566. Meester Gerrit Hoen, koster van de Sint Geertekerk, had zich dien morgen niet verslapen. De plechtigheid van dien dag gold toch ook in ruimen maten zijne kerk, hoezeer zij uitwendig door haren eenvoudige bouwtrant voor de andere kerken moest onderdoen, van binnen toch door al wat tot verfraaiing was aangebracht, met

haar andere zusters kon wedijveren.’
In een later hoofdstuk verhaalt van Lummel over de vernielingen aan de Geertekerk:

‘De beeldbrekers stonden niet stil. Jonge Jan had spoedig het tweede been van St. Peter losgeslagen en daarmee kwam het overige deel van het beeld tevens naar beneden. Het kostbare beeld viel tot gruis op de blauwe zerken ...’

‘De aangroeiende menigte op ’t St. Geerten-kerk-hof bracht tou-

wen, mokers en bijlen, en vuurde de beeldenbrekers met woord en daad aan. Ja, zelfs waren er, die een ton bier bij de kerk brachten en hun gedurig eenen drank toereikten, alsof ze bevreesd waren, dat zij anders ’t werk niet zouden kunnen uitvoeren.’

Uiteindelijk moet de Geertekerk na de Beeldenstorm zeven weken dicht om hersteld te worden. Uit onderzoek van het Huygens Instituut blijkt dat Jelis en Cornelia Spaens nauw betrokken waren bij de beeldenstorm in Utrecht. Jelis werd ervan beschuldigd dat hij naast beeldbrekerij ook de pastoor van de Geertekerk openlijk had gemaand het ware woord Gods te preken.

Gerard van den Berg

Bronnen:

www.oudutrecht.nl

De Bijlhouwer, Hendrik Jan van Lummel

<https://www.huygens.knaw.nl/>

Oproep

Voor één van de volgende afleveringen van deze serie zoeken we mensen, die bijzondere herinneringen bewaren aan de doop in de Geertekerk. Heb jij een bijzonder verhaal hierover, stuur dan een mail naar redactie@geertekerk.nl

Een Hagepreek buiten Utrecht (1566), schoolplaat getekend door Isings

Atie Korpershoek en Hans van der Waal

Met elkaar in gesprek stellen Atie en Hans zich voor. Atie is contactpersoon voor de contactleden bij de Remonstranten Schoonhoven, lid van de Werkgroep Schoonhoven die onlangs is gestart en tevens bijzonder ambtsdrager. Hans is sinds kort kerkenraadslid bij de RGU. Hij vertegenwoordigt daarin de Remonstranten Schoonhoven en is tevens voorzitter van de Werkgroep Schoonhoven en redactielid van het gemeenteblad DOORKIJK.

Zij spreken over wat hen bezighoudt. Wat geloof of ongeloof met je doet. Met als leidraad een gedicht van G. Reve (uit: Verzamelde gedichten):

Dagsluiting

*Eigenlijk geloof ik niets,
en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.
Maar soms, wanneer ik denk dat Gij waarachtig leeft,
dan denk ik, dat Gij liefde zijt, en eenzaam,
en dat, in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt
zoals ik U.*

Atie: “De twijfel, die onzekerheid onder andere bracht ons, mijn man en mij, op het spoor van de remonstranten in Schoonhoven. Dat verwijderde ons van de PKN-gemeente die we nog tot het begin van de eenentwintigste eeuw bezochten. We voelden ons er niet meer thuis. Via een Kruispoortbijeenkomst, een activiteit van de programmacommissie, raakten wij geïnteresseerd in deze geloofsgemeenschap. We spraken met de predikant, dat maakte ons nieuwsgierig en we zijn naar een dienst gegaan. Sindsdien zijn wij verbonden met deze geloofsgemeenschap.”

Hans: “Mijn vrouw en ik waren, voordat we kennis maakten met de remonstranten in Schoonhoven, verbonden aan de plaatselijke Samen op Weg gemeente. We namen beiden actief deel aan deze gemeente, maar

we raakten allengs op een zijspoor. Voor onze ideeën en geloofsopvattingen vonden wij steeds minder weerklank. We zijn toen gaan ‘buurten’ en kwamen zo de remonstranten op het spoor. We zijn niet meer weggegaan.”

Atie: “De vrije manier van denken en respect voor andermans ideeën was voor ons een van de pijlers van de aantrekkingskracht van het remonstrantse gedachtegoed. Ruimte om in iets te geloven, of juist niet. Twijfel die toegelaten kan worden. Ook predikanten komen ervoor uit dat zij soms twijfelen. Dat was voor mij een eye-opener.”

Hans: “Dat is voor mij ook van het aller-grootste belang. Als er geen ruimte is om zelf na te denken en te geloven, houdt het voor mij op. Toen een lid van betreffende kerk, tevens kerkenraadslid, mij voor de voeten wierp: ‘Dat wij toch allemaal wel geloven, dat ...’ (met een hele riedel) deed voor mij de deur dicht.”

Atie: “De vrije manier van geloven heeft me gestimuleerd om me ervoor in te zet-

ten. Het geeft mij betekenis omdat ik er zelf in pas. Door die ruimte voel ik me veel meer betrokken. Ik ben vooral een ‘doener’, regel graag dingen. Dat heb ik ook in mijn werk zo gedaan toen ik leiding gaf in de thuiszorg. Het sociale aspect, het contact met mensen vind ik heel fijn.”

Hans: “Tijdens mijn werk als decaan op een middelbare school heb ik ook veel moeten regelen. Dat vond ik fijn om te doen. In contact met leerlingen leefde ik helemaal op. De afwisseling van mijn lessen als tekendocent en het begeleiden van jongeren naar een vervolgopleiding gaf mij veel voldoening. Ik vind mezelf ook terug in het maken van schilderobjecten. Dat doe ik nu nog steeds. De meeste werken hebben een filosofische lading. Een aantal jaren terug heb ik naar aanleiding van een reis naar Palestina een serie schilderijen gemaakt. Exposities daarvan bij verschillende kerkgemeenschappen zijn vaak aanleiding geweest voor gesprekken over de Palestijnse kwestie.”

Even voorstellen

Beppie van der Waal, diaken

Gepokt en gemazeld is ze in de het diaconale werk. Jarenlang in de gemeente in Schoonhoven en sinds enkele maanden volwaardig lid van onze diaconale commissie.

Ik spreek haar over haar motieven en inspiratie voor haar diaconale werk.

Waarom loop je warm voor diaconaat?

“Wij hebben een bevoorrecht en goed leven, maar dat is niet vanzelfsprekend. Er kan zomaar iets gebeuren waardoor je dat ineens kwijt bent. Die gedachte maakt me mild en leidt ertoe dat ik wil omkijken naar mensen die aan de zelfkant van de samenleving terecht zijn gekomen. Ik vind het belangrijk om als diaconaat te kijken naar waar onze samenleving onrecht doet aan mensen en aandacht te vragen voor onrechtvaardige structuren en wetten.”

Wat inspireert je?

“De eerste vraag aan de mens in de Bijbel is: waar is je broer? Dat spreekt me aan. Ik word geraakt als ik mensen zie die gemangeld worden in systemen in onze sa-

menleving en daar niet meer zelf uit kunnen komen. Dat raakt ook aan mijn geloof. Er wordt een beroep op ons gedaan om, in navolging van Jezus, te kiezen voor mensen die niet mee kunnen doen.

Voor mij horen diaconaat en gemeente-zijn bij elkaar. We leven in een tijd van een zich terugtrekkende overheid, die mensen soms in de kou laat staan of zet. Laten wij eraan bijdragen dat mensen recht gedaan wordt.”

Waar zie je naar uit?

“Ik heb de mensen in de diaconale commissie de afgelopen maanden leren kennen en ben blij verrast door de open en inclusieve sfeer. Ook spreekt me aan dat de hele breedte van het diaconaat aandacht krijgt. Ik wil er graag aan bijdragen dat we dingen voor elkaar krijgen, dat het ertoe doet en dat mensen er wat aan hebben.”

Arina de Heer

Bijeenkomst

Een zinvol leven

Journalist Fokke Obbema werd in Nederland bekend vanwege zijn wekelijkse interviews in de Volkskrant over de zin van het leven. Obbema werd zelf geconfronteerd met vragen over de zin van het leven nadat hij een hartaanval in zijn slaap overleefde. Na deze voor hem en zijn gezin ingrijpende gebeurtenis ging hij op zoek naar de zin van het leven en startte daartoe met een interviewserie. Hij interviewde 40 bekende en minder bekende Nederlanders. De interviews voorzagen in een grote behoefte. Ze werden gebundeld en het boek werd een bestseller. Inmiddels is zijn tweede boek uit met weer veertig interviews met bekende en minder bekende Nederlanders over wat een zinvol leven volgens hen inhoudt. Ook in onze gemeente is er een drukbezochte gesprekskring geweest rond zijn boeken.

Nieuwe kring

Omdat er veel belangstelling was voor deze gesprekskring geeft Claartje Kruijff er graag vervolg aan. Een nieuwe kring rondom de boeken van Obbema kan starten na de bijeenkomst met hem op 20 april. Indien u belangstelling hebt om hieraan deel te nemen kunt u mailen aan claartjekruijff@ziggo.nl

In gesprek

Op zondag 20 april is Fokke Obbema van 19.30 tot 22.30 uur te gast in de Geertekerk. Claartje Kruijff en Marthe de Vries gaan met hem in gesprek. De middag wordt omlijst met muziek en na afloop is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten onder het genot van een drankje.

Van het verteluur

Kerstvieringen

Het verteluur en de crèche zijn ondanks de corona-beperkingen door blijven draaien. Het kerstspel werd uiteindelijk wel steeds kleiner en kleiner. Uiteindelijk hebben we een mooi spel via Zoom gespeeld. In verschillende huiskamers zaten de engelen, herders, koningen en natuurlijk Jozef en Maria klaar. Met dit jaar zelfs een echte baby Jezus! Om beurten, al naar gelang hun plek in het verhaal, werden zij in het licht gezet en speelden hun deel van het verhaal. Tussendoor zong telkens een ander gezin een van de kerstliedjes, terwijl de rest, met dichte microfoon, hard meezong. Een groot aantal kinderen van de crèche en het verteluur heeft in de dagen voor kerst

lichtjes rondgebracht aan mensen in onze gemeente die wel een lichtje konden gebruiken. Het leverde bijzondere contacten op: er werd thee gedronken, kaarten uitgewisseld en groeten overgebracht. Niet al-

leen de mensen die een lichtje ontvingen waren blij, maar ook alle kinderen die een lichtje brachten.

Marthe de Vries

Van de penningmeester

Ruimhartig

Dit woord kwam in mij op toen ik aan de hand van de jaarrekening 2021 de financiële ontwikkeling van de RGU bezag en met name de bijdrage die leden, vrienden en belangstellenden hieraan gaven. Met verwondering zag ik dat in de periode 2020-2021 het totaal van de financiële bijdragen (de contributie), de collecten en de giften met ruim € 25.000 was gestegen; van € 248.000 naar bijna € 275.000. Van die stijging was € 7.500 bestemd voor ons diaconale werk.

Was die stijging uw antwoord op de vraag om financiële dekking te geven aan de uitbreiding van de predikantformatie? Of had het te maken met het streamen van onze kerkdiensten waardoor er meer mensen bij de diensten en dus ook bij het collecteren betrokken waren? Of was dat het gevolg van de invoering van het digitaal collecteren? Of was het een uiting van betrokkenheid bij onze gemeente in coronatijd? Het zal wel een combinatie van alles zijn geweest, voor ieder in verschillende mate. Maar voor mij als

penningmeester kan ik daar vooral uw ruimhartigheid in herkennen. Ik ga er van uit dat u allen daar naar vermogen aan hebt bijgedragen. Daar mogen we dan ook met z'n allen dankbaar voor zijn.

De ruimhartigheid blijkt ook uit de nalatenschappen en legaten, groot en klein, die ons af en toe ten deel vallen. Dit is toegevoegd aan ons vermogen. Dat daardoor sterk is gegroeid zodat het ook veel meer jaarlijkse inkomsten oplevert.

De gestegen opbrengsten van zowel uw bijdragen als van het vermogen hebben het mogelijk gemaakt in 2021 de predikantformatie te verhogen tot 2,2 fte. Zonder die

extra bijdragen was er hooguit financiële ruimte voor 1,4 fte geweest.

Het wordt steeds duidelijker dat we als gemeente een draai aan het maken zijn. Na decennia van neergang is het aantal leden en vrienden al enkele jaren stabiel, zo'n 500, zonder de komst van de remonstranten uit Schoonhoven mee te rekenen. Dit komt vooral doordat minder mensen hun relatie met onze gemeente beëindigen. Een aantal jaren geleden waren dat zo'n dertig mensen per jaar; nu is dat de helft. Het lijkt er dus op dat de binding met onze gemeente aan het toenemen is. De uitbreiding van de predikantformatie die het afgelopen jaar is gerealiseerd, zal daar waarschijnlijk nog een extra impuls aan geven.

Kortom, het gaat goed met de gemeente! Dat betekent niet dat we zonder zorgen zijn. Maar deze kunnen we met vertrouwen in de toekomst tegemoet treden. Het is een vreugde uw penningmeester te mogen zijn.

Wim Edelman

Wijkorganisatie

Kijk op de wijk, februari

In de krant las ik dat januari qua zonuren tot nu toe de somberste maand van de 21e eeuw is. Nu ik dit schrijf, schijnt de zon gelukkig en zijn de eerste tekenen van de lente al zichtbaar.

Samenstelling stuurgroep

Voor de stuurgroep is dit een periode

van afscheid nemen en verwelkomen. Willemien Bor gaat de stuurgroep in februari verlaten. Zij heeft zich vier jaar met veel enthousiasme ingezet voor met name het maatjes-project. Hierin worden nieuwe leden en vrienden gekoppeld aan iemand uit de gemeente om wegwijs te raken in de Geertekerk. Een prachtige manier om het 'welkom' handen en voeten te geven. Willemien, waarvoor veel dank! Als nieuwe lid van de stuurgroep verwelkomen we Anne van den Hout.

Kerstkaartenactie

In plaats van de kerstbundel hebben we afgelopen jaar ieder lid, vriend of belangstellende een kerstgroet gebracht met een kaart. De contactleden hebben deze kaarten, voor zover mogelijk, persoonlijk langs gebracht, met soms een kleine attentie erbij. Een gelegenheid om elkaar even te spreken aan de deur of per post iets te la-

ten horen. Wat de stuurgroep betreft voor herhaling vatbaar.

Wijziging centraal contactlid in de wijk Tuindorp

Coby Ouwehand is sinds kort centraal contactlid in Tuindorp. Tiny de Boer is sindsdien weer 'gewoon' contactlid.

Jaarverslag 2021

Wie belangstelling heeft voor ons jaarverslag van 2021 (één A4-tje) kan dit opvragen bij marianne.smits@telfort.nl.

Regiogemeente Schoonhoven

Nu de samenvoeging met 'Schoonhoven' per 1 januari een feit is, gaan we gezamenlijk bekijken in welke vorm we ons beider contactwerk op elkaar kunnen afstemmen.

*Coby Ouwehand,
lid stuurgroep wijkorganisatie*

Bijeenkomsten

Samen door de Veertigdagentijd

Nu de Coronaregels weer versoepelen kijken we terug op een jaar waarin we veel gedwongen hebben gematigd, ingehouden, of geïmproviseerd.

Op 2 maart is het Aswoensdag; daarmee dient zich ook nu weer de Veertigdagentijd aan, waarin christenen traditioneel onthouding proberen te beoefenen in de weken voor Pasen.

Wij willen graag met de Geertekerkers die daar behoefte aan hebben samen bekijken hoe we dit jaar die tijd voor onszelf invullen. Tijdens de vasten is het gebruikelijk om je veertig dagen lang ergens van te onthouden, iets niet te doen, zoals bijvoorbeeld: niet snoepen, geen alcohol, geen vlees. Je zou er ook een andere draai aan kunnen geven en de veertig dagen kunnen gebruiken om juist meer te doen, zoals bijvoorbeeld: weer mensen bezoeken nu het kan, persoonlijke brieven schrijven of vogels tellen. Je kunt ook denken aan een com-

binatie: minderen en dan de vrijgekomen tijd gebruiken om juist te meerderen en dan bijvoorbeeld de tijd die je niet achter een scherm zit gebruiken om een brief te schrijven. Vasten kan dus op allerlei manieren. We kunnen ook een creatieve invulling zoeken gebaseerd op de zondagen van de veertigdagentijd (zie leesrooster).

Heb je zin om de vastentijd samen met anderen op een bewuste manier in te vullen? De werkvorm: we beginnen met een lijst suggesties uit de media en uit eigen ervaring, die we onderling uitwisselen en aan-

vullen. Mogelijk organiseren we voor de bespreking een bijeenkomst in de kerk of via Zoom.

Halverwege de Veertigdagentijd proberen we een bijeenkomst te organiseren live in de Geertekerk.

Na afloop van de Veertigdagentijd vragen we aan wie wil om in de Geertebrief kort terug te blikken op hoe de Veertigdagentijd dit jaar verlopen is.

Aanmelden (uiterlijk 28 februari) bij Doorle Offerhaus, offerhausd@gmail.com, 06-50159101.

Diaconale Geluiden en collectes

Benefietbijeenkomst voor Benin

Op dinsdag 8 maart, Internationale Vrouwendag, zamelen we op een speciale manier geld in voor het Beninproject. Een initiatief van de Meriem Foundation en de Omar Al Farouq Moskee, waar de diaconale commissie al geruime tijd bij betrokken is.

Het project financiert een medische ingreep bij jonge vrouwen in Benin na een gecompliceerde bevalling. Daarnaast biedt het ze ook een re-integratietraject waardoor ze onafhankelijk verder kunnen leven. Het programma bestaat uit zang en muziek door vrouwen uit diverse geloofsgemeenschappen in Utrecht, afgewisseld met interviews met de initiatiefneemster van de Meriem Foundation en vrouwen in Benin die betrokken zijn bij dit project. Meedoen?

Datum en tijd: dinsdag 8 maart van 20.00 – 21.30 uur

Plaats: Geertekerk

Kosten: entree gratis; vrijwillige bijdrage bestemd voor de Meriem Foundation

Leiding: diaconale commissie

Informatie en opgave: Mary Kuiper, E: diaconie@geertekerk.nl
N.B. De bijeenkomst wordt ook gestreamd via het gebruikelijke kanaal van de Geertekerk

Financiën

In de afgelopen jaren heeft de diaconale commissie een flinke financiële buffer opgebouwd. Na overleg met de penningmeester is er binnen de diaconie besloten

om die buffer gaandeweg terug te brengen naar een bedrag van ongeveer een jaarbegroting. Dit om in eventuele situaties waarin er geen kerkdiensten gehouden kunnen worden of er veel minder geld met collectes opgehaald wordt, toch aan onze 'verplichtingen' en toezeggingen te kunnen voldoen. Op dit moment bevindt de diaconie zich in een luxe positie waardoor er financiële armlag is om projecten extra geld te geven of om bepaalde activiteiten te organiseren. Ook staan we open voor ideeën vanuit de gemeente voor projecten die financiële steun kunnen gebruiken. Heeft u een idee? Laat het ons weten via diaconie@geertekerk.nl.

Zomerlunch

De plannen voor een zomerlunch staan in de steigers. We denken aan een lunch met nieuwe asielzoekers uit het AZC Oog in Al. In de volgende Diaconale Geluiden meer informatie.

Gezamenlijk project diaconieën Utrecht en Schoonhoven (2)

Er is wat meer bekend over het gezamenlijke project voor duurzaamheid. In het weekend van 14 en 15 mei gaan we op een ontspannen manier met elkaar bedenken en ontdekken wat in ons dagelijks leven goed te doen is om onze voetafdruk op aarde te verkleinen. Zaterdag is er van alles te doen rond de Geertekerk en haar omgeving. Op zondag is er een dienst in Schoonhoven met koffie en lunch. Als het weer het toelaat doen we dat buiten vlak bij de kerk daar. Houd de website in de gaten voor nadere informatie.

Werkgroep Groen weekend

Enkele keren per jaar verzorgen wij de bloemengroet aan de bewoners van Kamp Zeist. Pauline Huidekoper is een van de mensen die hierbij betrokken is. Zij vertelt wat deze bloemengroet inhoudt:

"Sinds november 2005 brengen kerken vanuit

Zeist en de regio wekelijks een bloemengroet naar het Detentiecentrum Kamp Zeist. Ellen de Boom en ik doen dit al ruim 15 jaar namens de Geertekerk. De bloemengroet houdt in dat de 'dienstdoende' kerk bloemen brengt voor de zondagdienst in het Detentiecentrum, met daarbij een groet van de betrokken gemeente. Na afloop van de dienst worden de bloemen uitgedeeld aan de deelnemers.

Momenteel zitten er alleen vrouwen, soms met kinderen, in het Detentiecentrum, in een gesloten gezinsvoorziening. Het betreft vreemdelingenbewaring, dus mensen die illegaal in Nederland verblijven en uitgezet gaan worden. Het aantal wisselt voortdurend. Recent heeft het COA een verzoek gedaan aan Zeist voor noodopvang van 750 asielzoekers in het Detentiecentrum.

Met de bloemen zijn de mensen erg blij en dankbaar voor de aandacht die zij hiermee krijgen. Omdat ze in een gesloten centrum zitten en geen contacten hebben met de buitenwereld, is het bijwonen van zo'n dienst op zondag vaak erg belangrijk voor hen."

Opbrengsten eerdere collectes

November: Benin	€ 316,50
December: Voedselbank	€ 370,50

Alle gevers: ontzettend bedankt!

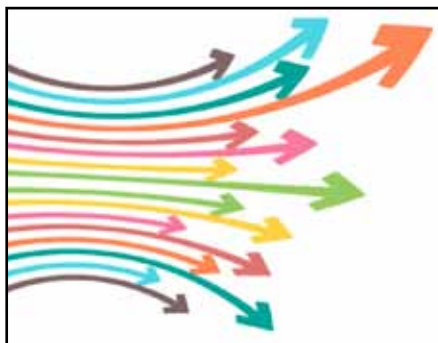
Komende collectes

6 maart: INLA (www.inlia.nl)
3 april: OikoCredit (www.oikocredit.nl)
10 april: Voedselbank (www.voedselbankutrecht.nl)

*Namens de diaconale commissie,
Arina de Heer*

Oriëntatiecursus 2022

Voor iedereen die meer wil weten over de remonstranten en de remonstrantse gemeente Utrecht en voor de mensen die zich in het afgelopen jaar als vriend bij onze gemeente hebben aangemeld, start half maart de jaarlijkse Oriëntatiecursus. Die biedt je de gelegenheid om kennis te maken met de remonstranten, hun manier van geloven, maar vooral ook om met je mededeelnemers in gesprek te gaan over wat voor jou belangrijk is. Hoe kijk je tegen de Bijbel aan? Wat is voor jouw spirituele groei belangrijk? Is je beeld van God in de loop van de tijd veranderd? Hoe zie je Jezus? En hoe zit die remonstrantse gemeen-

te eigenlijk in elkaar, waar staan zij voor? Uiteindelijk komt ook de vraag aan de orde, in alle vrijheid, of je zelf vriend of lid van de remonstranten wilt worden.

De Oriëntatiecursus wordt dit jaar begeleid door ds. Marthe de Vries. De beide collega's zullen ook ieder een avond meedoen.

Wanneer: dinsdag 15 en 29 maart, 12 en 26 april, 10 en 24 mei van 20.00 tot 22.00 uur. De cursus wordt afgesloten met een feestelijke ontvangst door de kerkenraad op vrijdagavond 3 juni en de verwelcoming van de nieuwe leden en vrienden in de Pinksterdienst op zondag 5 juni.

Opgave bij Marianne Smits: marianne.smits@telfort.nl

Bijeenkomst

Stervelingen onder elkaar

Dit voorjaar vinden op drie locaties (Schoonhoven, Utrecht en Bilthoven) een tweetal bijeenkomsten plaats waarin met elkaar kan worden nagedacht en gesproken over de allerlaatste levensfase. Dat is een onderwerp waar de meesten van ons misschien wel regelmatig over denken, maar vrij zelden met elkaar over doorpraten.

Op deze bijeenkomsten is het mogelijk om in kleine kring vragen, kennis en ervaringen met elkaar te delen. Omdat het in het tijdsbestek van twee middagen onmogelijk is om ons over alle facetten rondom sterven te buigen, hebben we een keuze moeten maken.

Tijdens de eerste middag zullen we ingaan op de volgende vragen: Welke verwachtingen en beelden dragen we met ons mee over de stervensfase? Komen die wel of niet overeen met de werkelijkheid? Kunnen we de stervensfase tegemoet gaan in het vertrouwen dat het gaat om een zachte landing? Of niet?

Op de tweede middag wordt stil gestaan bij de vragen: Hoe verhouden we ons tot het sterven en het sterfbed van een naaste? Hoe is het om daar getuige van te zijn? Wat kan een sterveling betekenen voor een andere sterveling in die laatste dagen en uren?

Draait het om wat je doet voor de ander of om de wijze waarop je er voor haar of hem bent?

Deze vragen en onderwerpen worden ingeleid door oud-hospice-arts Piet van Leeuwen en oud hospice-verpleegkundige Willy Steenbrink. Met elkaar praten we erover door onder leiding van Lense Lijzen in Schoonhoven, Claartje Kruijff in Utrecht en Marthe de Vries in Bilthoven. Het aantal deelnemers bedraagt maximaal twintig, zodat we daadwerkelijk met elkaar in gesprek kunnen zijn.

Meedoen?

Plaats en data:

Schoonhoven: 17 en 24 maart, Remonstrantse kerk, Kruispoortstraat 6

Utrecht: 11 en 18 mei, Geertekerk, Geertekerkhof 23

Bilthoven: 25 mei en 1 juni, Woudkapel, Beethovenlaan 21

Jacob Marrel, Vanitas stilleven

Tijd: 14.00 – 16.30 uur
Kosten: leden/ vrienden v.d. RGU: geen, overige belangstellenden €25,-
Informatie en opgave: 06-10126466, pietwvanleeuwen@gmail.com,

Vergadering 8 december

Het zal niet verbazen, twee thema's stonden centraal, te weten: corona en Kerst. Al in de loop van november werd duidelijk dat we weer met beperkende maatregelen te maken zouden krijgen. Gelukkig kunnen de kerkdiensten doorgaan, maar wel met aanmelding vooraf en met op afstand geplaatste stoelen. Veel vergaderingen en kringen zijn weer uitgeweken naar Zoom, terwijl voor sommige andere activiteiten een QR-check wordt toegepast. Bij dit alles volgt de kerkenraad de betreffende richtlijnen.

Ook de diensten met Kerstmis moesten we aanpassen, maar mede dankzij de creativiteit van onze predikanten zijn mooie oplossingen gevonden.

Verder blikten we terug op de ALV van 20 november 2021, waar belangrijke beslissingen zijn genomen met betrekking tot de afronding van de samenvoeging met de remonstrantse gemeente in Schoonhoven per 1 januari 2022. De kerkenraad is akkoord gegaan met de voordracht vanuit Schoonhoven van een kerkenraadslid, alsmede drie bijzondere ambtsdragers en een lid van de diaconale commissie. Alle ambtsdragers werden in de dienst van 2 januari 2022 bevestigd.

Jesse Gruiters, voormalig stagiair bij onze

gemeente, heeft de kerkenraad verzocht om als predikant met een bijzondere opdracht vanuit de RGU verbonden te worden aan het UMC Utrecht. De kerkenraad juicht dit van harte toe en heeft een werkgroep ingesteld die gaat onderzoeken hoe de verbinding met Jesse in het UMC eruit kan zien.

Tenslotte is het BHV-beleid besproken. Bij bijeenkomsten met 50 personen of meer dient er een BHV-er aanwezig te zijn. Omdat we over een beperkt aantal BHV-ers beschikken, is het wenselijk dit uit te breiden.

Vergadering 26 januari

De op 25 januari aangekondigde versoepelingen konden we ook weer voor het kerkbezoek doorvoeren. We keerden terug naar de maatregelen van vóór de lockdown. Bezoek aan de kerk is weer mogelijk. Omdat de capaciteit van de ruimte door de 1,5 meter-maatregel beperkt is, is aanmelding noodzakelijk (via reservering@geertekerk.nl).

Tot onze spijt heeft Lex Sigterman begin dit jaar meegedeeld dat hij zich om persoonlijke redenen terugtrekt als kerkenraadslid/tweede penningmeester. Deze ontwikkeling betekent een teleurstelling, voor zowel Lex zelf, als voor de ker-

kenraad en de gemeente. Om de huidige penningmeester Wim Edelman te ontlasten zoeken we naar mogelijkheden om taken te verdelen over meer mensen.

Vernieuwingspredikant Jaap Marinus is beroepen in Arnhem en vertrekt bij onze gemeente per 1 april aanstaande. De kerkenraad feliciteert hem hiermee.

Een groot deel van de vergadering is verder besteed aan de door Wim Edelman voorbereide presentatie van het 'meerjaren-instandhoudingsplan' van het kerkgebouw. Duidelijk is dat naast jaarlijks terugkerend vast onderhoud een grote post moet worden gereserveerd voor groot onderhoud, wat ook een jaarlijks terugkerende post zal zijn. De Stichting Fonds Geertekerk wordt nauw betrokken bij de financiering van het groot onderhoud.

Tenslotte heeft Lense Lijzen namens de diaconale commissie een enthousiast verhaal gehouden over de plannen om op zaterdag 14 mei een 'groene markt' in en rond de Geertekerk te organiseren. Ook wordt contact gelegd met de burens om gezamenlijk tot een groen project 'tegels lichten' te komen. Klinkt goed!

*Namens de kerkenraad,
Henny Wind, secretaris*

Vervolg van pag. 5

NaB:

Bij begin
is God gaan scheppen,-
de hemelen en het aardland.
Het aardland
is in z'n geschieden geworden
woestheid en warboel,
en duisternis
op het aanschijn van de oervloed,-
en geestesadem van God
wervelend
over het aanschijn van de wateren.

Lukas 2: 6 -7

SV:

En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou. En zij baarde haar eerstgeborene Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neer in de kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg.

NBV21:

Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het gastenverblijf.

BGT:

Toen Jozef en Maria in Betlehem waren, werd het kind geboren. Het was Maria's eerste kind, een jongen. Maria wikkelde hem in een doek, en legde hem in een voerbak voor de dieren. Want er was voor hen nergens plaats om te slapen.

NaB:

Maar het geschiedt als zij dáár zijn, dat de dagen vervuld zijn dat zij bevallen moet, en zij bevalt van haar eerstgeborene zoon; zij wikkelde hem in doeken en legt hem omhoog in een kribbe, omdat er voor hen geen plaats is geweest in de herberg.

Jan van Aller

Lieve Geertekerkers,

Wat heb ik jullie lang verwaarloosd! Het leek wel alsof ik van de aardbodem verdwenen was.

Niets is minder waar. Ik heb jullie steeds in het hart gehad, terwijl zich in en om mij heen enorme levensveranderende processen voltrokken en aan het voltrekken zijn. Ik ben door het leven 'opgeslokt'.

Van baan veranderen, een huis kopen en er eentje verkopen, verhuizen en verbouwen. Het zijn intense processen, die al je tijd in beslag nemen. Maar het was de moeite waard: ik geniet enorm van het huis, van het bos en de stilte. En van de remonstranten in Lochem-Zutphen. Soms bekwam me wel de vraag waar ik het allemaal voor deed: voor mij en de hond alleen? Mwah!?

En toen meldde zich degene die nu de liefste van mijn leven is! Na vijftien jaar alleen te zijn geweest, was zij daar opeens. Ze heeft me gevraagd en ik heb 'ja' gezegd. Wat een verwarrende vreugde! We kenden elkaar al een beetje van de Geertekampeer. En jullie kennen haar ook. Ze heet Margreet Mulder en ze is een echte 'Geertekerkse'. Begin april gaan we trouwen. Het was een enorme beslissing, destijds,

om de Geertekerk te verlaten en naar het oosten te vertrekken. Maar kijk nu toch, wat er allemaal gebeurt als je besluit om in beweging te komen, hoeveel moois en onverwachts er dan op je af komt!

Met genegenheid denk ik terug aan jullie. Ik wens jullie veel plezier en inspiratie toe met de huidige predikanten en vrijwilli-

gers die samen de Geertekerk vormgeven. Waarschijnlijk zal je ons wel weer eens in de Geertekerk ontmoeten. Mochten jullie in Ruurlo of omgeving zijn – welkom!

Alle hartelijks, Alleke Wieringa

Schrijfactie Amnesty International op 13 maart

De Algerijnse activist Mohad Gasmi is op 17 oktober veroordeeld tot vijf jaar cel omdat hij terrorisme zou verheerlijken. Hij schreef in 2018 op Facebook dat een bekende Algerijnse militant geradicaliseerd zou zijn omdat de overheid niet zorgt voor haar burgers. Met dat Facebook-bericht maakte Gasmi alleen maar gebruik van zijn recht op vrijheid van meningsuiting.

Mohad Gasmi was een van de protestleiders tegen gaswinning in het zuiden van Algerije. Ook nam hij in 2019 deel aan de

Hirak-protesten waarbij werd opgeroepen tot politieke hervormingen. De overheid gebruikt vaker valse aanklachten om activisten en journalisten als terroristen weg te zetten.

Na afloop van de kerkdienst op 13 maart kan in het kader van de Amnesty schrijfactie een brief worden getekend die gericht is aan de president van Algerije. Wij roepen hem daarin op om Mohad Gasmi onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten.

Werkgroep Amnesty International

In memoriam

Kornelis Schurer

Op 5 november 2021 is Kornelis (Kees) Schurer overleden op de leeftijd van 90 jaar. Kees was een bescheiden man. Hij leefde een teruggetrokken bestaan. Hij genoot van de kleine dingen, in het bijzonder van zijn tuin en planten.

Kees was technicus die in zijn werkzame leven natuur en techniek had gecombineerd. Hij was vaak nogal zwijgzaam, maar bij vlagen kon hij uitgebreid vertellen, bijvoorbeeld over zijn vakanties in Engeland waar twee van zijn kinderen en twee kleinkinderen woonden. De kleinkinderen en opa waren erg op elkaar gesteld. Tot op hoge leeftijd maakte hij met zijn auto de overtocht. Thuis gebruikte hij vooral de fiets. Zo kwam hij lange tijd naar de wijkavond in Bunnik.

Kees wilde niet met de toekomst bezig zijn. Hij had eerst het plan honderd te worden. De laatste jaren was dat honderdvijf. Hij wilde liever niet over 'later' praten. Die 105e verjaardag heeft hij helaas niet gehaald, zo stond er op de rouwkaart. Het leven loopt anders. Kees werd opgenomen in het ziekenhuis en is daar uiteindelijk vredig ingeslapen terwijl een van zijn dochters zijn hand vasthield.

Op 11 november is in een kleine kring van familie en enkele vrienden en vriendinnen afscheid genomen van Kees Schurer. Moge hij in het Licht zijn.

Aalke Blindenbach en Florus Kruyne

Gerrit Huijs

Thuis in Amerongen overleed Gerrit Huijs op 29 november te midden van zijn dierbaren. Hij werd 61 jaar. Zijn betrokkenheid bij de RGU kreeg met name vorm via de Kind & Geloofgroep waarin hij ruim 23 jaar participeerde.

Als zzp-er op het gebied van financiën en tevens geschoold als klinisch psycholoog reed Gerrit door het hele land om organisaties in de publieke sector bij te staan als strategisch adviseur en interim financieel directeur. Gerrit was een warme en gedreven man, die ook genoot van het

lesgeven aan vakgenoten bij de controllersopleiding. In de weekenden kwam hij tot rust door op zijn fiets door de prachtige omgeving van zijn woonplaats te toeren of te wandelen met de hond. Leder was welkom in hun heerlijke huis en werd gastvrij onthaald met lekkere hapjes en een goed glas wijn.

Gerrit wist al enige tijd dat hij ziek was. Hij probeerde nog zoveel mogelijk uit het leven te halen en door te geven aan zijn drie studerende kinderen, bij wie hij sterk betrokken was. Met elk van hen maakte hij kort voor zijn overlijden nog een mooie uitstap en ook met het hele gezin gingen ze nog op pad. Daarna hield zijn lichaam het niet langer vol. Zijn partner Annette en kinderen Koen, Floor en Julie blijven achter. Op de rouwkaart stond: 'In hart en gedachten vandaag en voor altijd. Jouw lichtje straalt tot in de eeuwigheid'.

Barbara Schouten

Marian Voorhoeve-Oldeman

Toen Marian Voorhoeve de kans kreeg om Nederland te verlaten, greep ze die met beide handen aan. De beklemmende sfeer thuis en haar drang om nieuwe

mensen en werelden te leren kennen brachten haar vijftien jaar lang in het Midden-Oosten. Daar leerde ze haar man Bob kennen en kreeg hun gezin vorm. Het zijn bepalende jaren geweest voor Marian waarin een aantal belangrijke waarden zich vormden: openheid, nieuwsgierigheid naar mensen, culturen en geloven. En voor haar vermogen om al die verschillende mensen en werelden met elkaar te verbinden. De in het buitenland opgebouwde contacten werden met liefde in ere gehouden en er kwamen er steeds meer bij. Zeker ook toen Marian zich ging wijden aan Ikebana, de Japanse bloemsierkunst. Hun huis stond altijd open, voor oude en nieuwe vrienden, voor vrienden van de kinderen en voor wereldreizigers en dorpsgenoten. Marian en Bob werden actief in de Geertekerk in allerlei functies, onder andere de kerkenraad. Voor Marian was haar geloof, zoals een van de kinderen het uitdrukte, haar motortje om verbinding te maken.

De laatste jaren werd zij verpleegd in Loenen aan de Vecht. Ook daar wist zij bewoners en personeel aan zich te binden: ze nam ze gewoon mee in haar ei-

gen wereld. Op het laatst namen haar krachten af en is ze te midden van bijna al haar kinderen in verbondenheid uit het leven gegleden. Marian werd 89 jaar.

Marthe de Vries

Truida Sinke-Lijk

Truida Sinke was iemand die stevig in het leven geworteld was, vanuit een diep vertrouwen en een positieve levenshouding die zij van huis uit had meegekregen. Zij en haar man Laurus waren nauw verbonden met de vrijzinnig protestantse wereld. Truida was jarenlang zondagschooljuf en gaf taallessen aan vluchtelingen. Laurus werkte voor de sociaal maatschappelijke organisatie van de Nederlandse Protestantenvbond -Stichting Mens en Samenleving- met het hoofdkwartier op de Nieuwegracht 27. Beiden waren zij heel betrokken lid van de Leeuwenberghkerk en gingen bij de overgang mee naar de Geertkerk. VCJC (Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale)-kampen, trouw lid van de VPRO. Een geloof waarbij het niet ging om de denkbeelden, maar hoe je je levensovertuiging gestalte geeft in een leven van maatschappelijke betrokkenheid en zorg voor elkaar.

Daarnaast bleef er voor Truida altijd Zeeland, om precies te zijn Zonnemaire. Naast een heerlijke jeugd heeft zij er ook de moeilijke jaren van evacuatie meegemaakt vanwege de inundatie van Schouwen in 1944 en de Watersnoodramp van 1953. Maar de verbondenheid bleef en Truida bleef een huisje in Zonnemaire houden.

Na een korte periode van lichamelijk verval overleed Truida op 10 januari, 96 jaar oud. Op 18 januari brachten we haar terug naar Zonnemaire waar ze is begraven naast haar man Laurus.

Marthe de Vries

Oproep

Mindfulness: Training in aandacht

De Mindfulness Based Stress Reduction training (MBSR), kortweg Mindfulness-training, past precies bij de rode draad die door de jaren van mijn predikantschap heen liep. Het is een levenslijn geworden, namelijk aandacht.

Stress en andere 'klachten' zijn – wat ruimer bezien – allemaal uitingsvormen van menselijk lijden. En lijden is, naast vreugde en geluk, inherent aan ons leven. Het omgaan met moeite, frustratie en lijden is een algemeen menselijke, existentiële opgave

en wordt sinds mensenheugenis door alle spirituele wegen, religies en levensbeschouwingen onderwezen.

Aandachtsvol omgaan met het ongemakkelijke van ons leven kan uitgroeien tot een levenshouding en levenskunst: aandachtsvol in het leven staan, in zonneschijn en regen, in voor- en tegenspoed.

Aandacht herstelt niet alleen de communicatie met onszelf, maar opent evengoed voor de ander en maakt gevoelig voor 'wat groter is dan ons hart'.

De Mindfulness training kan gericht zijn op het omgaan met 'klachten'. Maar kan ook in een breder spiritueel perspectief gezien worden en een opstapje worden tot een dieper inzicht en een ruimer hart.

Vanaf 9 maart geef ik een nieuwe Mindfulness training. U bent van harte welkom. Voor nadere informatie zie mijn website: www.floruskruyne.nl. U kunt me ook een mailtje sturen: kruyne@planet.nl

Florus Kruyne

Bijeenkomst

Mini-seminar 'Kortsluiting'

Enis Odaci over weerstand en ontmoeting, dinsdag 29 maart, 20.00 uur

Dit mini-seminar zal in het teken staan van ontmoetingen die lukken, of juist niet lukken. Soms kan het knetteren tussen mensen, als ze elkaar niet kunnen of willen verstaan. Dan ontstaat er kortsluiting en binnen de kortste keren vliegt de vlam in de pan.

Maar kortsluiting is niet alleen negatief: we kunnen ook dingen even kortsluiten. Zonder veel omwegen elkaar bereiken en iets tot stand brengen. Hoe kunnen we deze tweede vorm van kortsluiting stimuleren?

Enis Odaci is onze gast, vrijzinnig moslim. Samen met Greco Idema hoofdredacteur

van Volzin, betrokken bij NieuwWij. Samen met predikant Herman Koetsveld zoekt hij naar dialoog en ontmoeting in de samenleving. Hij weet hoe het kan knetteren, maar ook hoe wij kunnen samenwerken. Hij zal ons op deze avond ook met elkaar in gesprek brengen.

Informatie en kaarten via www.geertkerk.nl. Voorverkoop €7,50 / €10 of aan de deur €12,50

Kerkdiensten

Remonstrantse Gemeente Utrecht
 Geertekerk, Geertekerkhof 23
 Aanvang om 10.30 uur

20 februari	ds. Marthe de Vries
27 februari	ds. Jaap Marinus
6 maart	ds. Marthe de Vries
	Veertigdagentijd, Woord en tafel, verteluur/crèche
13 maart	ds. Claartje Kruijff
	Veertigdagentijd
20 maart	ds. Lense Lijzen
	Veertigdagentijd
27 maart	ds. Marthe de vries
	Veertigdagentijd
3 april	ds. Susanne van der Sluijs
	Veertigdagentijd
10 april	ds. Lense Lijzen
	Palmzondag, verteluur/crèche

Actuele informatie over mogelijke beperkingen zijn te vinden op de website en facebookpagina van de RGU.

De diensten in de Geertekerk blijven online mee te beleven via <https://live.geertekerk.nl>.

Remonstrantse werkgroep West-Betuwe

Evangelisch Lutherse Kerk, Achterstraat 2-4, Culemborg

Aanvang om 10.30 uur

6 maart	Wietske Dijkstra
10 april	ds. Marthe de Vries
	Palmpasen, Dienst van Woord en Tafel

Autodienst

Het is weer mogelijk om de autodienst in te schakelen

We kunnen weer naar de zondagse kerkdienst gaan. Maar is het voor u niet zo gemakkelijk om er te komen? Dan kunt u gebruik maken van de autodienst. Neemt u daarvoor contact met mij op door een mailtje te sturen naar judithmoesman@gmail.com of te bellen naar 0343 491578. Ik zal u dan in contact brengen met een chauffeur.

We vragen per keer een kleine vergoeding: € 3 binnen de stad en € 5 als u buiten Utrecht woont. Als dat bezwaarlijk voor u is dan vinden we daar een oplossing voor. Laat u daar dus niet door weerhouden om de autodienst in te schakelen!

Judith Fournier-Moesman,
coördinator autodienst

Adressen en colofon

Remonstrantse Gemeente Utrecht
 Geertekerk, Geertekerkhof 23
 3511 XC Utrecht
 E: rgu@geertekerk.nl
 website: www.geertekerk.nl
 banknr. NL36 TRIO 0379 5217 84
 t.n.v. Remonstrantse Gemeente Utrecht
 Kerkelijk bureau in de Geertekerk
 T: 030 2340198

Predikanten

Meer informatie op www.geertekerk.nl/predikanten

Ds. Marthe de Vries

Tuinstraat 24, 3732 VL De Bilt
 werkdagen: maandag t/m donderdag
 E: marthedevries@dds.nl
 T: 06 22325913 (voor contact graag de voicemail inspreken)

Ds. Claartje Kruijff

Sint Janstraat 47A, 1251 KZ Laren
 werkdagen: dinsdag t/m donderdag
 E: claartjekruijff@ziggo.nl
 T: 06 41526666 (voor contact graag mailen of voicemail inspreken)

Ds. Lense Lijzen

Kruisbeklaan 35, 3722 TE Bilthoven
 werkdagen: dinsdag t/m vrijdag
 E: lenselijzen@gmail.com
 T: 06 40070518 (voor contact graag mailen of voicemail inspreken)

Vertrouwenscontactpersonen

E: vertrouwenscontactpersonen@geertekerk.nl
 Marieke Fonk T: 06 40845708
 Piet van Leeuwen T: 06 10126466

Diaconale Commissie

Mary Kuiper
 E: diaconie@geertekerk.nl
 banknr. NL69 TRIO 0379 7018 04
 t.n.v. Penningmeester Diaconale
 Commissie RGU

Redactie Geertebrief

Barbara Schouten, Gerard van den Berg, Henk van der Waal, Ineke Ludikhuizen, Jan van Aller, Kjeld Rinsma. Eindredactie: Trudy Schreuder Goedheijt
 E: redactie@geertekerk.nl
 Geertekerkhof 23, 3511 XC Utrecht
 Lay-Out: Jos Verdegaal, Houten

De volgende Geertebrief verschijnt 9 april 2022. Kopij inleveren uiterlijk op maandag 21 maart 2022 vóór 12.00 uur.